

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. ☐ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. ☐ ☐ ☐ ☐
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). ☐ ☐ ☐ ☐
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 8.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1912.

Letnik V.

Najbolj zdravi narod.

Vojaški strokovni listi izjavljajo na podlagi zdravstvene statistike vojaškega stanu, da so slovenski fantje najbolj zdravi izmed vseh avstrijskih. Slovenskih fantov najmanj zboli, najhitreje se pozdravijo, in primeroma daje naš narod cesarju največ vojakov; nekaj več kot en milijon nas pa nosi blizu 70.000 slovenskih mladeničev vojaško suknjo.

Ta dejstva dokazujejo, kako je naš slovenski rod čvrst in trden. To je veliko več vredno, kakor če bi imeli bogve kako slavno zgodovino za seboj. Če ima človek zdravje, mu ni treba nobene stvari žal biti razun greha, tako tudi za ves narod ni dragocenejše stvari kakor je zdravje, ki je izvor moči in temelj za bodočnost.

Zakaj je naš narod tako zdrave krvi?

Prvič zato, ker smo po veliki večini še kmečki narod. Življenje po velikih mestih, v industriji in tudi v marsikateri stroki male obrti je zdravju kvarno. Vzroki so mnogovrstni: tesna stanovanja, premalo luči in zraka, nič zelenja, enakomerno tovarniško delo pod zelo neugodnimi tehničnimi in plačilnimi pogoji, nenaravno življenje po mestih, velik šum, zabave, ki slabijo živčevje itd. itd. Vse drugačno je kmečko življenje. Četudi je izba tesna, polje je prostrano. Nad 40 odstotkov naše zemlje je obraščene z gozdovi, ki so nekak rezervoar, iz katerega zajemlje zdravje vsa okolica; imamo dosti dobre pitne vode, na naših hribih se pljuča lahko navžijejo najčistejšega zraka. Zemlja ni ne prelahka ne pretežka, tako da ti ni treba ne obupati nad njo, niti ni nevarnosti, da bi se pomehkužil. Kmečko življenje je tudi tako lepo urejeno, da se človekovi naravi najbolj prilaga; neprestano delo preganja neumne muhe, oddiha pa je tudi čisto-zadosti. Kdor pridno dela, je lahko zadovoljen in srečen.

Drugič, smo Slovenci eden najbolj zdravih narodov na svetu, ker smo si ohranili vedno globoko pobožno čustvovanje. Tisti narodi, med katere se je najbolj zajedlo svobodomiselstvo, najbolj slabijo: na Francoskem ni več naraščaja, veliko več jih umre kakor se jih rodi, niti armade ne morejo zato več pomnožiti. Lah je tudi slabič

in brez vztrajnosti; na Španskem, koder liberalizem tudi ljudstvo močno truje, je vedno manj fantov sposobnih za vojake, kakor smo zadnjič brali. Vzrok je ta, da vernost vzdržuje in pospešuje nrvnost. Četudi so tudi pri nas v tem oziru razmere ponekod večalimanj slabe, se splošno more reči, da je nrvnost pri Slovencih primeroma na visoki stopnji. Kako stroga je naša moralna kontrola! V naših kmečkih hišah je še vedno dosti pokorščine, ogromna večina naših deklet je poštena, naše matere so vzorne in je drugod enakih treba iskati z lučjo in še vedno so se ohranile hiše, v katerih ne smeš izreči nobene kletve, tudi ne najnedolžnejše, pa tudi nekaj krajev, koder žganje ni znano. Sicer pa je za nrvnost velikega pomena, ako tisti, ki se je pregrešil, kmalu najde zdravila in tolažbe, ako ne izgubi vere in, čeprav je slab, ne obupa niti se v svojih grehah zakrknje. Slovenec pa rad moli, rad pohaja božji hram, rad sprejema zakramente. Njegovo srce je vedno Bogu blizu, in če se od njega oddalji, ga zopet kmalu najde. To se vse premalo upošteva, kadar se govori o tej stvari. So ljudje, ki se težko znebē te ali one nrvne napake, a dobro čutijo, da ne delajo prav, so večalimanj zmiraj skesanega duha, ne strpe, da bi dolgo bili brez božje milosti, vedno zopet potrkaajo na nebeška vrata, koder jih do brotljivi oče vedno rad sprejme. To je velikega pomena. Zakrknjenih grešnikov, ljudi, ki gredo brez Boga skozi celo življenje, ki se svojih nrvnih slabosti niti ne zavedajo, ki jim tega sploh nič ni mar ali ki se imajo v svojem napuhu za pravične, ker merijo pravičnost po svoji omejeni človeški pameti, ne pa po božjem merilu, takih imamo Slovenci silno malo. Kljub svojih slabosti naš narod na Boga ne pozablja in v tem tiči njegova moč. Popolni seveda nismo in težko kdaj bomo. Naša vernost pospešuje našo vztrajnost, nas uči potrpljenja, nas varje kvarnih vplivov moderne kulture. Vse to ohranja seveda tudi naše telesno zdravje.

Do zadnjih časov je tudi naša mladina odraščala v zdravem vzduhu. Ni se pomehkuževala, se je starišem pokorjevala, bila vajena redu in dela. Glejmo, da bo tako i v

bodoče! Če ne, bo tudi slovenska kri začela slabiti. Naša organizacija imej vedno ta namen, mlado slovensko kri ohranjati zdravo, ne pustiti, da se otruje! Varujmo ljudstvo nevere, ne dajmo, da bi začelo hoditi po drugačnih potih, kakor je dozdaj hodilo, ohranimo, kar imamo. Naj pride, karkoli hoče, naj se socialne razmere še tako izpremene, naj se izvrše kakršnekoli velike politične izpremembe na jugu, naj se ves svet okoli nas presuče, mi Slovenci ostanimo kakor skala, zvesti svojim tradicijam! Mi hočemo biti in ostati pobožen narod, zdravo ljudstvo, pošteno in značajno.

Orli, oznanjajte povsod in vselej te misli!

Ljudska armada.

Na tečaju S. K. S. Z., ki se je nedavno v Ljubljani vršil, se je tudi o orlovski organizaciji razpravljalo. F. Terseglav je podal v svojem poročilu zgodovino notranjega razvoja Orla in povedal, v kateri smeri naj bi se Orel razvijal dalje. Dr. Cepuder pa je to podrobno izpeljal s tem, da je pokazal, kako bi se v Orlu organizirale strelske vaje. Njegovo poročilo na drugem mestu v celoti priobčujemo. Opomniti nam je še to, da je bila debata o Orlu ena najživahnejših pri celem tečaju, vzorne seje Orla, ki se je ob tej priliki vršila, pa se je udeležilo sila naših članov in prijateljev, kar jasno kaže, kako se vsi za Orla zanimajo in kako se je globoko vkoreninil.

Poudarjala se je ta-le misel, glede katere so bili vsi edini: Orel postani prava armada slovenskega ljudstva! Orel bodi in ostani v prvi vrsti mladeniška organizacija, vzgojna organizacija, a naj se priljubi vsemu ljudstvu in prevzemi njegovo brambo, brambo njegovih svetinj! Strelske vaje so le sredstvo v to svrhu: naj bistre našim fantom oko, naj jim krepe mišice, da bo roka sigurna, naj jih uče pozornosti in točnosti ter jim vlivajo poguma. To je važno za zdravje, množi tudi veselega duha, ohranja korajžjo. Strelce druži tudi krasno disciplina. Znajo pa tudi dobro korakati, se sploh izurijo izborno v takozvanih redovnih vajah. Ako preskrbimo za vežbovnik popolnoma po vojaškemu duhu in vzorcu, smo orlovsko organizacijo zelo izpopolnili. Predsedstvo naj to kmalu in energično izvede, pa smo napravili leb korak naprej. Sedaj seveda se bo treba pripravljati za vrhniško prireditvev in evharistični kongres; a po kongresu gremo lahko precej na označeno delo.

Te-le tri stvari bodo dajale potem našemu Orlu vedno očitnejši znak:

1. Boj za verske ideale slovenskega ljudstva! Naša krepko organizirana, pri ljudstvu priljubljena, dobro disciplinirana

armada, ki ne pozna nobenega strahu, se bo vselej postavila za cerkev, za duhovščino, za njene nauke in za lepe navade naših dedov. Od tega ne pustima! To bodi vsakemu Orlu zapisano na čelu!

2. Vedno za čast slovenske domovine! Tuji narodi nas morajo spoštovati, nas upoštevati, se nas tudi bati. To bomo dosegli, če ostane naše ljudstvo pošteno, pametno, varčno, zmerno, možato. Ne zametajmo zdravega napredka, radi se izobražujmo. Skrbima za snago, za ljudsko zdravje, za ugodne delovne razmere, za kmečke posle in male obrtnike, za prospeh živinoreje, izboljšanje zemlje, zanimajmo se za občinsko politiko in gospodarstvo, za karitativno delo itd. itd. Tako bomo Slovenci prišli naprej.

3. Ljubimo tudi svojo veliko, širšo domovino, Avstrijo! Ostanimo ji zvesti kakor so bili naši očetje. Ne s tem, da klečeplazimo pred gosposko ali da vse odobrujemo, kar od zgoraj pride, ampak s tem, da se vselej zavedamo, da more slovenski narod le v Avstriji prospevati in da je napredek Slovencev odvisen od napredka Avstrije in tudi narobe.

To so načela, ki naj prevevajo vedno našega Orla, našo ljudsko armado!

Strelske vaje.

Na tečaju S. K. S. Z. v Ljubljani je, kakor smo v zgorajšnjem članku omenili, poročal prof. dr. Cepuder o tem, kako bi se dale v orlovskih odsekih organizirati strelske vaje. Njegovo temeljito poročilo slove tako-le:

Mož, ki dobro pozna naše društveno življenje, je pri pogovoru o delovanju mladinske organizacije omenil: Naši fantje niso povsod za orodno telovadbo, jim je pretežka. Oni si žele zlasti vaj v korakanju v skupnih nastopih s prostimi vajami. Radi bi malo eksercirali. Radi bi se pri slavnostih pokazali skupaj v lepih uniformah.

Če te besede malo premislimo, kajti podobno se sliši govoriti na več krajih, potem bi morali dobiti nepopolno sodbo o naši mladini. V resnici pa temu ni tako. Orel cvete, on je v kratkem času izobrazil veliko, naraynost ogromno število krepkih telovadcev v vsakem oziru. Pač pa so tuptam težkoče, ki se s sedanjimi sredstvi ne dajo premagati in zato pomeni le napredek mladinske organizacije, če imamo danes na dnevnem redu — strelske organizacije.

Nikdar se ne smemo oddaljiti od idealnega smotra vsake mladinske organizacije, ki zahteva, da vsakdo v svoji izobrazbi, bodisi v telesni, bodisi duševni, mora doseči najvišjo njemu dosegljivo popolnost vsaj v eni stroki.

Tu govori proti strelnim vajam mladine: Najhitreje je pri roki vsakemu, ki ugovarja bavbav — militarizem. Militarizem je znak neke vrste ljudi, oziroma neke kaste v gotovi človeški družbi, ki se kaže v tem, da ti ljudje zahtevajo pomnoževanje onega dela ljudi v državi, ki mora biti slepo orodje v rokah nekaterih, ki nočejo to slepo orodje izrabljati ne samo proti sosedom ob vsaki priložnosti, ampak tudi proti sodržavljanom, ki ne bi hoteli ukloniti se njih volji. Tak militarizem je nevaren, je zlo. Toda tak militarizem je le mogoč v absolutni državi, je mogoče edinole tam, kjer imamo v kaki državi vojaštvo popolnoma ločeno od družega prebivalstva, kjer je izvežbanost v orožju samo pri vojaku. Strelne vaje širokih ljudskih mas so torej ravno največji nasprotniki militarizma. Vsaka prava res ljudska stranka bo gotovo ljudstvu priporočila izpopolniti mladinsko izobrazbo tudi na to stran. Pravijo: Orožje je nevarno, povzroča nesreče, dela mladeniča krutega, neusmiljenega itd. Nevarnost je, česar ne poznamo. Spoznajmo orožje natančno. Spoznajmo moč strela in orožja, strel ne bosta več nevarna. Z orožjem se igrajo otroci, ali taki, katerim važnosti in namena orožja ni nihče pojasnil. Vojak rabi orožje le v resnem slučaju. Pomisliti je le treba malo, kje se z orožjem največ nesreč zgodi! V vojašnicah, kjer je orožje neprestano v rokah, se o nesrečah komaj sliši. In surovost! Poglejte vojaka, ki v ozračju kosarne ni izgubil poštenja, kako je postrežljiv, kako rad pomaga pri nesrečah, v sili, kako je sicer odločen, a ne sirov!

Organizacija strelskih odsekov S. K. S. Z. je samo vpeljava novega sredstva pri telesni izobrazbi naše mladine. To novo sredstvo ne sme izpodriniti sedanjih, ampak naj jih samo pomnoži. Izpeljava te nove naloge izobrazbe se bode dala pri obstoječih odsekih Orla doseči popolnoma v okviru odseka, drugod pa se bode v okviru izobraževalnih društev lahko organizirali po posebnih vzornih pravilih samostojni strelski odseki. Na zunaj bi pa vsi strelci reprezentirali eno celoto v vsaki deželi. Da se olajša dobava streliva, orožja, vrši boljše nadziranje in napravi bolj enostaven stik z vojaško oblastjo, je treba namreč večje moči centrale, tako, da društva niso popolnoma svobodna v izbiranju oseb za vodstvo strelnih vaj, oziroma odsekov. Osrednje vodstvo pri centrali bi iz istih razlogov moral imeti častnik v rezervi. — Pri Orlu so velike težkoče, kar zadeva orodno telovadbo, pri vaditeljih, katerih povsod manjka. Za strelske vaje je dobiti sposobne vaditelje v vsaki vasi v osebi bivših vojakov, zlasti podčastnikov. Težje se navidez zdi rešitev vprašanja po stroških. Tu pride na pomoč vojaška, oziroma državna oblast.

Vse moderne evropske države so spo-

znale veliko važnost povečanja ljudske sposobnosti v rabi orožja. Na Francoskem, kjer je armada razmeroma zelo desorganizirana, je država največjo pozornost posvetila vprašanju, kako bi vse ljudstvo usposobila za rabo orožja. 2 milijona frankov je namenjenih na leto za to. V Avstriji je leta 1909 izdalo c. kr. ministrstvo za deželno brambo tozadeven obširen odlok (domobransko ministrstvo dep. III., št. 404 ex 1909.) Stroški za streljanje se po tem odloku omeje na porabo municije. Ti stroški ostanejo pa razmeroma majhni, ako bi se posebno gojilo sobno streljanje (Zimmergewehr-Schießen), za kar tudi ni potrebnih nič posebnih priprav, je pa vendar za izobrazbo v merjenju odločilnega pomena.

Streljanje z ostrimi patronami naj bi se vršilo le pri večjih zborovanjih na krajih, kjer obstoje vojaška ali kaka druga strelišča.

Za cilj posebnih strelskih odsekov bi se moralo pač postaviti popolno izobrazbo vsakega posameznika v streljanju.

Sicer pa bi imeli strelski odseki v prvi vrsti še gojiti proste in redovne vaje, morda bi se prevzelo še kaj posebnega, kakor kaki skoki s palico.

Izkušnja na srednjih šolah uči, da vzbujajo strelne vaje pri mladini zanimanje in veselje. Z malimi sredstvi se da tu prav toliko, da morda celo več opraviti, kakor pa z velikim aparatom. Nikakor ni potrebno za popolno izobrazbo posameznika v rabi puške, da tudi vsakdo resnično ima svojo puško. Z eno puško se jih lahko navadi veliko pravilno meriti in streljati. Začetek bo pač malo težak, pa postane potem, ko se streljanje prične, vse bolj prijetno.

Ne smemo misliti, da se mora sedaj pa kar hitro začeti vpeljavati strelne vaje. Gotovo pa bi bilo dobro, da se zlasti po naših goratih krajih osnuje par strelskih odsekov, kjer naj bi se dobile izkušnje za celotno organizacijo, kajti za strelne vaje je naša slovenska domovina gorata dovolj od Adrije do Drave, od Dobrača pa do Kulpe.

Morda ni daleč čas, ko bode po naših gorah odmeval strel topov in pušk, ko si bodo narodi vnovič hoteli deliti našo zemljo. Mislím, da je želja nas vseh, da se takrat ta delitev ne bo vršila brez Slovencev in preko Slovencev. Takrat bo v boju ljudi v naših gorah odločevala puška in bistro oko ter mirna roka strelčeva bosta pogodila cilj boljše lepše bodočnosti našega naroda. Lepa je in hvalevredna naloga dati naši mladini te prednosti v boju za našo bodočnost.

* * *

V pojasnilo k tem izvajanjem natisnemo vzorna pravila, kakor jih je za strelske odseke sestavila S. K. S. Z. za Goriško.

Glase se:

§ 1. Odsek se imenuje »Strelski odsek Slov. kršč. socialne zveze s sedežem v
Člani nosijo, kadar kot taki nastopajo, uniformo.

§ 2. Namen odseka je duševna in telesna izobrazba članov.

§ 3. Člani odseka so obenem člani slov. kat. izobraževalnih društev, ki so včlanjena v Slov. kršč. socialni zvezi v Gorici in imajo svoj sedež v istem kraju kakor odsek.

§ 4. Člani se po možnosti udeležujejo velikih cerkvenih slavnosti in smejo pri takih prilikah odajati salve.

§ 5. Odsek prireja sestanke, izlete in se udeležuje prireditve Slov. kršč. socialne zveze in stoji v zvezi s telovadno organizacijo Orla in drugimi mladinskimi organizacijami.

§ 6. Telesno se izobražujejo člani:

- a) z vajami v streljanju,
- b) s prostimi vajami.

§ 7. Člani so:

- a) redni,
- b) podporni.

§ 8. Redni član postane lahko vsak pošten mož ali mladenič, ki je stopil v 16 leto.

§ 9. Odsekov odbor obstoji iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in enega ali več vaditeljev, katere sporazumno z ostalim odsekovim odborom imenuje imenuje Slov. kršč. soc. zveza v Gorici.

§ 10. Odbor ima redno sejo vsak mesec.

§ 11. Vaditelj-načelnik, katerega na odsekov predlog imenuje Slov. kršč. socialna zveza, ima spravljeno orožje in strelivo in je za vse to tudi odgovoren. Orožje in strelivo se sme vzeti iz shrambe le ob njegovi navzočnosti, ali z njegovim posebnim privoljenjem. Orožje se nosi le pri skupnih nastopih in pri vajah.

§ 12. Naloge ostalih odbornikov in vaditeljev, kakor tudi vse notranje delovanje odsekov določi poseben načrt, ki ga za strelske odseke izda Slov. kršč. socialna zveza v Gorici.

§ 13. Orožje ni last odsekov, ampak je njim izročeno le v porabo. Vse premoženje, ki se nabira s prispevki članov — visokost prispevkov, določa občni zbor odseka — prispevki podpornih članov in darila pripadejo, če odsek preneha, slov. katol. izobraževalnemu društvu v tistem kraju ali pa Slov. kršč. socialni zvezi v Gorici.

§ 14. Odseki se ustanavljajo v zmislu določil za podpiranje prostovoljnih strelskih vaj, ki jih je izdalo domobransko ministrstvo Dep. III., št. 404 ex 1909. (Dalo bi se pa vse izvršiti popolnoma v okviru Orla.)

Istotako objavljamo odlok domobranskega ministrstva glede strelskih vaj:

C. kr. ministrstvo za deželno brambo.
Dep. III., št. 404 od 1909.

Določbe o podpiranju prostovoljnih strelskih vaj.

1. Onim društvom, ki so v svojih pravilih postavila nalogo, gojiti streljanje in onim srednjim in strokovnim šolam, ki nameravajo izvesti strelne vaje, se dovoljujejo sledeče ugodnosti:

A. Souporaba garnizijskih strelšč in eraričnega materiala tarč; dostavljanje cilerjev in tarč.

B. Podpiranje pri zgradbi strelšč.

C. Dostavljanje inštruktorjev.

D. Posojanje orožja in izdaja municije (zadnje proti plačilu).

Posojanje:

E. Orožne uprave.

F. Inštrukcij in končno

G. Naklonitev častnih in priznanih nagrad in H. Oddaja smodnika po znižanih cenah.

2. Te ugodnosti so odvisne od sledečih pogojev:

- a) Pri strelskih društvih, strelščih in enakih društvih:

Vsak avstrijski državljani, ki je dosegel 17 leto, je neomadeževan in ne pripada oboroženi armadi, mora po pravilih imeti pravico, aktivno se udeleževati strelnih vaj, če se podvrže v tej zadevi od društva postavljenim določbam.

- b) Pri meščanskih in strelnih korporacijah:

Te korporacije morajo biti podvržene predpisom o deželni brambi.

- c) Pri veteranskih in vojaških društvih:

Ta se morajo po svojih pravilih brez pridržka izjaviti za pristop k c. kr. avstrijskemu vojaškemu koru, ki se ima ustanoviti.

- d) Pri vseh omenjenih društvih:

Vsi častniki oborožene armade so upravičeni, udeleževati se kot gostje strelnih vaj.

Uprava deželne brambe si pridržuje pravico, od časa do časa po svojih odposlancih nadzirati strelšča in pregledovati posojeni material.

3. Dovoljevanje ugodnosti se vrši z ozirom na razpoložljiva sredstva in stanje; upravi deželne brambe je vsakokrat dovoljen preklc.

Društva, ki si postavijo kot nalogo, izobraževati mladeniče, podvržene brambeni dolžnosti, se v prvi vrsti upoštevajo.

4. Prošnje za dovolitev ugodnosti, sestavljene po vzorcu v prilogi 1., naj se vlagajo v terminih koncem avgusta in koncem februarja pri pristojnem deželno-brambenem poveljstvu (Landwehrkommando) in sicer od omenjenih društev s priloženimi pravili, oziroma onimi pod točko 2./c) omenjenimi pogoji.

Prvi prošnji je priložiti reverz po vzorcu v prilogi št. 2.

Ad A.

1. Souporaba garnizijskih strelšč se dovoljuje omenjenim društvom (šolam) brez odškodnine, če prevzamejo poročstvo za vse poškodbe, ki bi med uporabo vsled nepazljivosti nastale, in prav tako odgovornost za morebitne pri vaji nastale nesreče in naposled, če se zavežejo, prevzeti pri takih strelščih, kjer svet ni eraričen, morebitno zvišanje najemnine, ki bi jo zahteval gospodar radi njih strelnih vaj.

2. Uporaba je mogoča le ob nedeljah in praznikih in takih dneh, ko vojaštvo samo strelšč ne rabi.

3. Ureditev uporabe izvrši brambovski (vojaški) štacijski komando, ki odloča v vsaki strelšč zadevi.

4. Uporaba eraričnih tarč se more dovoliti le proti popolni odškodnini.

5. Dostavljanje cilerjev in straž se principiarno dovoljuje le šolam in le ob delavnikih.

Ad B.

1. Podpore pri zgradbi strelšč, seveda če oblastva to dovolijo, se dovoljujejo le v posebno izjemnih slučajih, in če se vse omeji na le neobhodno potrebno.

2. Povsod, kjer se nahajajo garnizijska strelšča ali meščanska, se taka podpora ne dovoli.

3. Za napravo sobnih strelšč (Kapselschießstätte) se dovoljujejo podpore le, če v tistem kraju ni nobenega strelšča.

4. Od brambovskega okrožnega poveljstva (Landwehrterritorialkommando) dovoljene svote, se izplačujejo dotičnim društvom, proti od predsedstva društva podpisanim potrdilom od najbližjega brambovskega oddelka.

Ad C.

1. Dodeljevanje inštruktorjev se vrši le na krajih z garnizijo in šolami, dolker te nimajo sposobnih učiteljev.

2. Dodelitev inštruktorjev določa brambovsko teritorialno poveljstvo od najbližjega vojaškega oddelka, v kolikor se to strinja s službenimi interesi.

3. Če vodijo poduk vojaški inštruktorji, se določi tek poduka sporazumno med direkcijo in dotičnim poveljstvom. V tem slučaju mora med podukom vedno biti navzoč en član učiteljskega zbora, da skrbi za red.

4. Izjemoma se morejo dovoliti inštruktorji tudi takim društvom, ki si stavijo nalogo, izobraziti brambni dolžnosti podvržene mladeniče.

Ad C.

1. Brezplačno prepuščanje orožja se razteza na Wernld-puške in repetirke, potem repetirkarabince in puške kratkocevke z vso potrebno opremo; poleg tega se prepuste šolam in potrebnim društvom tudi priprave za sobno streljanje.

2. Izposojilo se more dovoliti na neomejen rok, lastninska pravica ostane pa pridržana domobranski upravi.

3. Obseg izposojil se ravna pri društvih po njih materielnem položaju in njih namenih in naposled po številu udeležencev, ki se mora pri prošnji omeniti.

Splošno veljajo določila, ki so navedena v prilogi št. 3. Za šole in njih dotacijo služi izkaz v prilogi št. 4 kot podlaga.

4. Pri strelnih vajah na šolah se za telesno slabotnejše dijake uporabljajo repetirke karabinci in puške kratkocevke.

5. Brambovskim teritorialnim komandam pristoji množino in vrsto zahtevanega orožja na podlagi stanja regulirati in v slučaju, da se dokaže zloraba orožja, odtegniti.

6. Omenjena poveljstva bodo, ko se prošnja ugotovi, nakazala oddajo dovoljenega orožja, municije itd. pri tistem oddelku deželne brambe, ki se nahaja najbližje kraja dotičnega društva, in obvestila o tem tudi društva. Tem je dano na prosto, pri oddelku na njegov avizo orožje prevzeti ali pa zaprositi za doposiljatev. V tem slučaju se mora sprejem odposiljajočemu oddelku pisмено potrditi in obenem natančno naštet št. kosov.

7. Če prevzema odposlanec, se mora ta legitimirati in sprejem pisмено potrditi.

8. Po prevzetju stvari je naloga društva (šole), iste nadalje držati v stanu in prevzame tudi vso odgovornost za varno shranjevanje.

9. V garnizijskih krajih deželne brambe pregleda izposojeno orožje dvakrat na leto orožni mojster.

10. Poprave izposojenega orožja izvrši na prošnjo društva (šole) najbližji oddelek deželne brambe, kateremu naj se orožje dopošlje; brezplačno le t. daj, če ni vzrok poškodbe lahkomiselnost.

11. Postane kako orožje (rekvizit) nerablivo, ali se izgubi, mora društvo (šola) pri onemu oddelku deželne brambe zaprositi za izmenjavo (nadomestilo), kateri je doposlal dotične reči. Izmenjava (nadomestilo) je le takrat brezplačna, če se ne dokaže nobena krivda; sicer se mora škoda povrniti.

12. Vse z izposojenimi rečmi dosepele posode za spravljanje in pokrivanje se morajo po izposojitvi odposiljavcu nazaj poslati.

13. Transportne stroške pošiljatev nosi uprava deželne brambe le takrat, če društvo nima sredstev, šolam se pošilja brezplačno.

14. Nadaljno dobivanje priprav za sobno streljanje je stvar izposojevalcev, ki naj se radi dobave obrnejo na najbližji brambovski oddelek.

15. Prepustitev 11 mm ostrih Wernld-patron, 8 mm ostrih patron M. 93 in 8 mm vežbalnih patron M. 98 se izvrši po lastni ceni, in sicer: 1000 kosov 11 mm ostrih Wernld-patron po 34 K, 1000 kosov 8 mm ostrih patron M. 93 po 70 K, 1000 kosov 8 mm vežbalnih patron M. 98 po 32 K.

16. Uporaba 8 mm ostrih patron M. 93 je dovoljena le na takih streliščih, katerih zgradba daje dovolj poročstva za varnost.

17. V prošnjah se morajo potrebne množine municije natanko navesti.

18. Glede nakazanja, prevzemanja in shranjevanja municije, kritja transportnih stroškov velja to, kar je pri orožju omenjeno.

19. Ko dosepe municija, je znesek za njo poslati onemu oddelku, ki je municijo poslal.

20. Deli municije, in sicer magacini, kartoni in ovoji ter zabožki se morajo dvakrat na leto, in

sicer koncem junija in koncem decembra, omenjenemu oddelku vrniti, za kar pa se nič ne povrne. Pri 11 mm ostrih Wernld-patronah ostanejo kartoni in ovoji kupcu in se morajo vrniti le zabožki. 8 mm patrone se morajo osnažene vrniti.

21. Namerava kako društvo samo začeti izdelovati 8 mm municijo in nakupiti ovoje, magacine in kartone, tedaj se en ovoj, en magacin ali en karton zaračuna po 1 vin.

22. Obveznost vračati dele 8 mm municije (št. 20) ostane tudi v tem slučaju, ako se je — v izjemnih slučajih — prepustila municija brezplačno.

23. Municijo za sobno streljanje si morajo šole (društva) same preskrbeti, vendar se za posredovanje lahko obrnejo na najbližji brambovski oddelek. 24. 8 mm patrone za poduk se prepuščajo šolam in onim društvom, ki se pečajo z izobrazbo mladeničev, podvrženih brambeni dolžnosti, brezplačno na posodo.

Ad E.

1. Od orožne oprave se izposojajo puškina jermena, infanterijski pasovi in taške za patrone; obseg teh izposojil je spoznati iz prilog št. 3 in 4.

2. Vse pod D. glede orožja navedene določbe veljajo tudi za opravo.

Ad F.

1. Šole in ona društva, ki skrbijo za izobrazbo brambeni dolžnosti podvrženih, dobe navodilo za poduk v streljanju. Druge službene knjige se prepuščajo le izjemoma in sorazmerno s stanjem.

2. Nadomestilo izgubljenih službenih knjig si mora dotična šola (društvo) sama preskrbeti.

Ad G.

1. Podelitev dobitkov pri internih streljanjih za dobitke in nagrade se ravna po razpoložljivih sredstvih in se dodeli le društvom, ki so brez sredstev. Visokost dobitkov in namen se mora navesti v prošnji.

2. Podelitev častnih nagrad pri zveznemu, deželnemu in drugemu važnejšemu slavnostnemu streljanju si pridržuje ministrstvo za deželno brambo. Prošnje naj se vlagajo s priloženim sporedom slavnosti.

3. Sprejem vseh denarnih prispevkov se mora potrditi pisмено onemu oddelku deželne brambe, ki je prispevek izročil.

Ad H.

Za dobavo smodnika proti znižanim cenam obstojajo posebna določila.

Skupne zadeve — skupni stroški.*

Dr. L. P.

Prav zanimivo je pogledati, koliko nas stanejo skupno vojaštvo, zunanji uradi in uprava skupnih financ.

V sredo, 23. aprila t. l., predložé skupna ministrstva obema delegacijama proračun skupnih stroškov in dohodkov, da ga odobrita. Ministrstva so po postavi za svoje gospodarstvo odgovorna državnemu zastopstvu in se pri izdatkih morajo držati meja, ki jih določita delegaciji v proračunu. Vsako morebitno prekoračenje odobrenih svot mora dotično ministrstvo pozneje delegacijama opričiti. Poleg te odgovornosti proti zastopnikom ljudstva določa naša temeljna ustava tudi po-

* Glej članek o Avstro-Ogrski v zadnji številki.

pebni urad, da računa in pazi na to, da ministrstva ne izdajo več kakor jim je dovoljenega, to je c. in kr. skupni računski dvor, ki pregleda končni letni obračun in ga predloži delegacijama v potrjenje.

Mogoče bo kdo vprašal, zakaj bo predložen proračun šele koncem aprila, ko so že štirje meseci leta pri kraju. Saj je vendar naša vojska morala med tem tudi jesti, in naša mornarica izdelovati korajžne »dreadnoughte« (kar pomeni: »Nikogar se ne bojim«), ker ne spi kot kralj Matjaževa vojska! No, ker je tako ogromni proračun težko tako hitro sestaviti, je že več let navada, da v decembrskem zasedanju ministrstva predlože le začasni proračun ali provizorij za nekaj mesecev, v pomladanskem zasedanju pa pravega.

Letošnji skupni proračun obsega sledeče nemajhne številke:

Skupna potrebščina	481,436.766 K
Dohodki	10,513.444 K

Cista potrebščina	470,923.322 K
-----------------------------	---------------

Ta vsota se razdeli na posamna skupna oblastva tako le:

1. Zunanje ministrstvo:	
redno	16,209.484 K
izredno	247.619 K
2. Vojno ministrstvo:	
a) vojaštvo, in sicer:	
redno	372,380.531 K
izredno	5,286.140 K
b) mornarica, in sicer:	
redno	67,714.150 K
izredno	4,043.060 K
3. Skupno finančno ministrstvo	4,697.872 K
4. Skupni računski dvor	344.466 K

Skupaj	470,923.322 K
------------------	---------------

Vsaka za pokritje posamne potrebščine v proračunu navedena vsota se navadno imenuje »kredit«.

Poleg navedenih rednih in izrednih kreditov pa zahteva skupno ministrstvo še sledeče izredne kredite, in sicer za preuredbo vojaštva v Bosni in Hercegovini 12,768.346 K, za preuredbo vojaštva v obeh državnih polovicah radi vpeljave dveletne vojaške službe 19 milijonov, za preuredbo topničarstva 4 milijone, za nove morske bojne ladje 67 milijonov in za naprave v puljskem bojnem pristanišču 1 milijon K.

Skupno ministrstvo računa na to, da se vpelje bodoča jesen že dveletna vojaška služba, vsled česar bi se stalno oborožena sila morala zmanjšati za tretjeletnike. Ker pa ugled naše države in strah sovražnikov pred njo zahteva zadostno številno stalno oboroženega vojaštva, računa skupno oziroma vojno ministrstvo že na to, da zviša število vojakov za 35.369 mož, tako da bo znašalo jeseni skupno mirovno

stanje našega vojaštva 339.366 mož. Vendar je to odvisno od tega, da brambeno predlogo, ki v tem smislu ureja našo vojno silo, odobrita še naš in ogrski državni zbor.

Za pokritje skupnih stroškov se bo uporabil najprej čisti dohodek carine, kateri se proračuna na 183,466.719 kron. Avstrijski carinski uradi bodo prejeli 167.72, ogrski 23.28 in bosenski 127 milijonov kron, kar vrže skupno 192.27 milijonov kron, od katerega pa se odbijejo stroški za carinsko osebje in drugo 8.80 milijonov kron.

Ko se od skupnih stroškov 470,923.322 K odbijejo dohodki carine, ostane nepokrita vsota 287,456.603 K, katere bosta pokrili po kvotnem ključu 63.6 in 36.4 odstotkov obe državni polovici. Po tem ključu bo Avstrija prispevala 182,822.399 K, Ogrska pa 104,634.203 K. — Od izrednih zahtev v skupnem znesku 104,874.896 K pa kvota določi na Avstrijo 66.7 milijonov kron, na Ogrsko 38.17 milijonov kron.

Kar torej rednih in izrednih potrebščin zunanjega ministrstva, vojske, mornarice in skupnega finančnega ministrstva ne pokrijejo dohodki carine in lastni dohodki vojne uprave, pokrila bo naša državna polovica 2495 milijonov kron, Ogrska pa 1428 milijonov K.

To razmerje jasno kaže, kdo pravzaprav vzdržuje naše skupne državne naprave. Če bi morali Ogrji prispevati polovico k pokritju teh stroškov, potem ne bi imeli časa rogoviliti na naše stroške, ker bi morali pridno gledati, odkod bodo vsako leto izkopali potrebne milijone. Potem šele bi smeli zahtevati enakih pravic!

„Titanic“.

Našim ljudem je že iz »Slovenca« dobro znano, kako se je te dni v Atlantskem oceanu na poti iz Angleške v Ameriko potopil največji parnik na svetu »Titanic«. Pri tej priliki je končalo svoje življenje poldrugtisoč ljudi, ladja sama je imela velikansko vrednost, pravtako blago, ki je bilo vanjo naloženo. Ni čuda, da se je časopisje celega sveta s to nesrečo obširno bavilo in jo na več ali manj duhovit način komentiralo. Mi hočemo pri tej priliki povdariti nekaj misli, na katere je večina časopisja, ki je žalibog večjidel v svobodomiselnem duhu urejeno, pozabila.

Vsi dolže zdaj družbo »White Star«, kateri je ladja pripadala. Gotovo je, da nosi družba precejšen del krivde. Moderna velepodjetja imajo pač v prvi vrsti pred očmi profit. Zato mora ladja kolikor mogoče hitro voziti, da ladje druge družbe prehitijo, kar je za konkurenčni boj družb velikega pomena. Če bi bil »Titanic« nekoliko bolj počasi vozil, bi sunek z ledeno goro ne imel

tako velikih posledic, ladja bi se bila saj bolj počasi potapljala in rešitev potnikov bi se bila morebiti zato lažje vršila. Tudi bi se bilo gotovo več ljudi rešilo, ako bi bilo več rešilnih čolnov na razpolago. Končno bi se nesreča najbržeje sploh ne bila zgodila, ako bi bila ladja bolj južno vozila in ne ravno v vodah, koder ob tem času plava veliko ledenih gora. Seveda je severna črta krajša, kar je zopet za družbo, oziroma za dobiček akcionarjev ugodnejše.

Toda — to je vprašanje, ki zdaj nastane — pade li za to vsa krivda edinole na družbo? Ne! Na koga torej še? Na potnike! Kako, boš začudeno vprašal?

Na potnike tretjega razreda, na uboge izseljence, na te ne pade nobena krivda. Re-vež je v vsakem slučaju žrtev. Pač pa so razmer, ki vladajo dandanes v morski plovbi, zelo krivi tisti bogataši, ki si lahko privoščijo drago vožnjo v prvem razredu. Ti so tisti, ki stavljajo na velika paroplovna podjetja take zahteve, ki lahko privedejo, kakor vidimo pri »Titanicu«, do velikih katastrof.

Miliarderji in milijonarji, ki se ali v svojih trgovskih poslih ali za zabavo peljejo iz Evrope v Ameriko in narobe, so tako pomehkuženi, da morajo tistih pet ali šest dni, ki jih morajo prebiti na morju, imeti na ladji približno vse tako, kakor doma v svojih razkošnih palačah. Takemu človeku ne zadostuje ena kabina; mora imeti poleg spalne sobe še dva salona, ena kopelj je seveda tudi premalo, on rabi še posebno turško kopelj; skupna jedilnica tudi ne zadostuje, treba je še posebne restavracije in kavarne; seveda ne sme manjkati gledališča. Kakšne posledice ima to? Da se mora ladjedelnik seveda na to ozirati, da mora graditi primeroma velike prostore, namesto manjših in da vsled tega ladje ni moč razdeliti v male oddelke, kakor to zahteva varnost. Kajti moderno ladjo je treba tako zgraditi, da sestoji iz kolikor mogoče veliko manjših pododdelkov, kakor da bi vtaknil zaboj v zaboj in tako dalje; vsi ti pododdelki so medseboj ločeni po stenah, ki so za vodo neprodorni in se dajo vrata med oddelki v slučaju nezgode tesno zapreti, da voda poplavi le nekaj oddelkov, ostali pa ostanejo nepoškodovani in se ne potope ali pa se saj delj časa nad vodo vzdrže. Preveliki prostori za posameznega potnika pa tako konstrukcijo zelo ovirajo in tako je bilo tudi pri »Titanicu«, kakor inženirji soglasno poudarjajo. Nekateri pravijo: Premalo je bilo rešilnih čolnov! Kam naj se pa zadržijo število čolnov namesti, ko je na krovu zato premalo prostora! Tu je velika, široka promenada za gospode milionarje, igrišče za njihove otroke in jahalnice, da morejo bogate dame na kamelah jahati, ker ne morejo takih reči pet dni pogrešati! Družba pa, ki bi se na te zahteve ne ozirala, bi

propadla, kajti od bogatih potnikov ima največ, saj velja pot v luksuz-kabini celih 22.000 M! Izseljenci tretjega razreda se morajo seveda zadovoljiti s kabinami, kjer spe po štirje, dva drug nad drugim, matrozi pa bivajo v luknjah. Kar se tiče hitrosti ladje, je ravnotako. Moderni bogataš bi bil nervozen in bi zbolel, če bi se moral 14 dni voziti; on je, ki priganja in ki bi najrajši imel, da bi prišel v enem dnevu iz Southamptona v Newyork.

To je eno. Drugi zanimivi pojav pri nesreči »Titanica« je to prekomerno tarnanje nad nesrečo, kakor se kaže v časopisju. Gotovo je, da je treba izgubo 1600 ljudi obžalovati, naj bodo ubogi hrvaški, ruski, irski in laški izseljenci, o katerih se sicer najmanj piše, ali pa ameriški miliardarji, ki jih vse njihovo bogastvo ni moglo obvarovati smrti v morskih globinah, kjer jih bodo požrle ribe. Toda gotove vrste časopisje se nad to nesrečo joka tako, kakor da bi bilo življenje najvišji blagor na svetu, kakor da bi bila tista ledena gora naprednemu človeštvu storila veliko krivico, da se je drznila butiti v ladjo in jo razklati, kakor da bi to moderno človeštvo s svojimi velikimi pridobitvami in iznajdbami bilo nekaj nedotakljivega. Kristjan misli drugače. Življenje ni najvišje dobro, najvišje dobro so nebesa, naš pravi dom. Naj se zgodi Tvoja volja! molimo v Očenašu. Človeštvo samo sebe previsoko ceni — to se je te dni v svobodnemiselnem časopisju jasno pokazalo. V aprilu pride čez noč slana in uniči milijone mladih popkov, delavskih otročičev poberejo boleznimi milijone in milijone, ko so komaj luč sveta zagledali. To se nam ne zdi bogve kaj, če se pa potopi ladja, zgrajena po vseh pravilih moderne tehnike, ponos naprednega človeštva, s tisoč in pol potniki, med katerimi je veliko slovečih imen, ljudi, ki imajo polne žepe, pa ni ne konca in kraja pomilovanja.

Kristjan more reči le: Molimo za nesrečneže in delajmo veselo dalje! Blagor tistim, ki so se ob zvokih godbe, ki je igrala čisto v duhu pobožnega angleškega rodu: Bližje zdaj sem Bog pri Tebi! spomnili, da je prišel trenotek, ko Bog zahteva račun od njihovega življenja, in so se pokesali svojih grehov. Mi pa veselo delajmo dalje, a se ne prevzemimo, v zavesti, da je Bog močnejši od nas in da so močnejše od nas sile one velikanske nature, katero je On ustvaril, da nam služi, a nas tudi, če treba, kaznuje.

Pismo.

Dragi Tone! Pišeš mi, da ste se v vašem odseku nekaj sprli. Upam, da boste to stvar sami poravnali, vendar porabljam to priložnost, da Ti glede takih in enakih sporov v naših organizacijah povem par misli.

Nesporazumljenja niso sama na sebi

vedno zla. To je treba različno presojati. Marsikateri spor v naših društvih je imel za posledico, da se je odstranilo iz društva, kar je bilo nezdravega. Po takih krizah se pojmi izbistrijo, slabo loči od dobrega, dobri pa se še bolj oklenejo drug drugega in odsek se krepi. To se zgodi vedno takrat, kadar se izbere prava pot, da se taki spori hitro in temeljito rešijo. Treba je torej modrosti, da se najde pravi način, in odločnosti, da se razmere precej ozdravijo. Seveda sta modrost in odločnost, oziroma pogum, med sedmimi darovi Svetega Duha in vsak ju nima ali saj ne zadosti. Vendar pa je saj eno primeroma lahko zadeti: namreč, kako se take stvari pod nobenim pogojem ne smejo reševati.

O sporih v društvih ne smeš okoli pripovedovati in takorekoč skušati širšo javnost za celo stvar zainteresirati. Kakor je na vsak način treba obsoditi to, da recimo obe nasprotni struji v društvu iščeta zunaj društva pri drugih, ki niso v organizaciji, vsaka zase zaveznikov, tako je tudi napačno, če kak društvenik druge ljudi o notranjih zadevah društva informira zato, da bi nekako nepristransko javnost za sodnika nad obema strankama postavil. Čeprav je tu namen dober, je taktika popolnoma pogršena. Organizacija mora najprej skušati sama sebe ozdraviti. Prva inštanca je odbor odseka, potem je odbor okrožja, potem je predsedstvo Orla, nato odborova seja Zveze, potem občni zbor Zveze Orlov, končno občni zbor skupne S. K. S. Z. Treba je premagati tisto težnjo vsemu svetu razodevati, kako Ti misliš, kako pa drugi Tvoji tovariši ne mislijo tako, kakor Ti, hodijo po napačni poti itd. Če imaš drugačne nazore o delovanju odseka, vun z njimi pred odsekom samim, oziroma pred okrožjem! Pojasni, kaj se Ti prav ne zdi, morebiti pridobiš večino zase, če pa ne, se moraš ukloniti. Če si pa trdno prepričan, da imaš Ti prav, večina pa ne, deluj pri odseku vstrajno naprej s tem, da vsako dobro reč podpiraš in skušaš modro, brez grenkobe v srcu, potrpežljivo druge zase pridobiti, toda tako, da ne vzbudiš niti najmanjše sumnje, da zahrbtno ruješ.

V zvezi s tem je vprašanje, ki si ga name stavil, zakaj naš list ne odgovarja na različne pomisleke, ki se glede naše organizacije tu pa tam berejo ali slišijo, oziroma, zakaj se tudi naš list nič ne vmešava v nekatere stvari, glede katerih se je pojavilo med našimi somišljeniki nekako nasprotstvo. Prijatelj, Ti si na popolnoma napačni poti! Vsaka diskusija o kaki stvari, ki je med nami sporna, je škodljiva, naj bo stvar, za katero gre, še tako majhna. Beseda da besedo, vsako nesporazumljenje rodi navadno novo, ako se privleče vprašanje na javno torišče. Zakaj, če spraviš tako stvar v javnost in je nasprotnik primoran Ti jav-

no odgovoriti, pride vmes moment javne časti, drug drugemu nerada odnehata, porajajo se vedno novi pomisleki in naposled nastane iz muhe slon. Sicer pa smo katoliški Slovenci zadosti edini in ne vem za nobeno stvar resničnega pomena, glede katere bi se v bistvu ne zlagali, malenkosti pa je treba prezirati. Tudi javno izražene pomisleke je treba javno prezirati, ako jih lahko pobijem z dejanji, z delom, z novimi uspehi! Dragi moj, kakšni pomisleki so bili svojčas proti S. L. S., proti delavski organizaciji, proti združništvu itd.!

Katoličani imamo nebroj stvari, glede katerih se lahko načeloma prepiramo. Lahko si natakemo vsi skupaj očala, pred seboj kup knjig, kolikor se jih je od začetka sveta spisalo, se vsedemo in medseboj polemiziramo ali pa si napovemo javno disputacijo, pa ne bomo do sodnega dneva gotovi. Lahko se prerekamo o demokraciji in aristokraciji, o republiki in monarhiji, o tem, je li nujno, da je med cerkvijo in državo neka skupnost, ali pa se cerkvi dandanašnji bolj prilega popolna svoboda v popolnoma svobodni državi, o dobrih in slabih straneh predstav na odrh po deželi, o tem, so li boljše organizacije mladeničev pod cerkvenim vodstvom ali pa kot samostojna društva na podlagi državlanskega društvenega zakona, o tem, do katere meje se sme liberalce napadati itd. itd. Ta vprašanja pretresati je časih potrebno, časih pa ne, na vsak način pa je treba na dvoje paziti: da ne sežejo v delovanje naših društev, kakor se je dozdalej razvijalo, tako, da bi je ovirala, drugič pa je treba vedno skrbno paziti, da nasprotnik takih stvari ne more preveč izrabljati. Le pogledjmo na Francosko, Laško in na Dunaj! Tam so se katoličani najraje za take stvari medseboj javno prepirali, pa so zato tudi tako na slabem. Na Dunaju so mogli judi le zato poizkusiti napad na krščansko socialno trdnjavo, ker so krščanski socialci preveč pokazali, da niso medseboj edini. Seveda je edinost nazunaj brez pravega soglasja naznotraj slaba. Zato pa skrbimo, da ostanemo vedno enotnega duha. In to bomo, če se držimo dosedanjih naših načel, če gremo po poti, ki so jo pokazali katoliški shodi. Dlak v jajcu pa ne iščimo, to je vedno začetek kriz, ki časih niso nič potrebne. Zato se, prijatelj, tudi Ti po tem načelu ravnaj! Glej, povsod je dosti dela! Namesto, da se začneš prerekovati, če Ti kaj ni prav, če se Ti zdi to ali premoderno ali pa prekonservativno, rajši pusti take reči, ki so navadno le marnje, in v duhu organizacije delaj dalje. Imaš lepo torišče v odseku, imaš je v občinskem odboru, v Vincencijevi družbi, ki jo imate pri Vas, v krajnem šolskem svetu, ej — to je cel svet, če si mož za to!

Delaj, besedovanje prepusti drugim!

Tvoj prijatelj.

Ljudsko zdravstvo.

V tej številki se pečamo na uvodnem mestu z zdravjem našega ljudstva. Povedali pa nismo, da pogrešamo pri nas nekoliko pouka o zdravstvu, dasi je zelo potreben. V tem oziru moramo navesti, kaj piše o tem glasilo naših krščanskih učiteljev, »Slovenski Učitelj«, v svoji zadnji številki. To bo tudi naše mladeniče zanimalo.

»Slovenski Učitelj« pravi o tej prevažni reči nekako bistveno to-le:

»Čim bolj goji kak kraj izobraževalno delo, tem jačji je sad. Eni kraji goje le bolj umstveno izobrazbo, drugi so se vrgli bolj na gospodarski napredek. V enih krajih prevladujejo predavanja, v drugih se vrše razni praktični tečaji, ki pretvarjajo teorijo v življenje. Povečini pa naše izobraževalno preveč zanemarljivo pouk o zdravstvu.

Dvojno je mogoče: ali je naše ljudstvo že tako visoko naobraženo, da ne rabi nikakega pouka več o zdravstvoslovju, ali pa so naše življenske razmere tako lagodne ter dobro urejene, da ne zahtevajo kakega pouka v tem pogledu.

I. Kaj pravi k temu izkušnja? Kje pa naj bi bilo dobilo naše ljudstvo to izobrazbo? Ali v ljudskih šolah? Ali je v učnem načrtu naših pet- in večrazrednic kaka ura tej stroki odločena? Ali je kak predmet, ki bi vseboval temeljit pouk tega predmeta? Ne!

Res je, da imamo dandanes vse polno izobraževalnih društev, poučnih tečajev, gospodinjskih šol itd., tu naj bi se izpopolnilo in popravilo, kar je šola zamudila. Toda naša društva v tem oziru nekoliko premalo store, predavanja iz prirodoznanosti so redka.

Ali bi temeljit pouk v tej stroki škodil zdravnikom glede njihovega materialnega stanja? Ali bo manj pacientov? — Zdravniki sami uvidevajo in tožijo, zlasti glede priprostega ljudstva, da imajo veliko pacientov, ki se oglase prepozno. V najvažnejšem trenutku se ljudje poslužujejo dvomljivih, morda celo nevarnih zdravil in nočejo k zdravniku. Spomnijo se nanj, ko je že prepozno, ko je vsaka zdravniška pomoč brezuspešna. Potem pa radi godrnjajo nad zdravnikom, češ, da nič ne zna, da nič ne razume itd. Ako bi ljudje o pravem času iskali pomoči pri zdravniku, bi bili zadovoljni sami in zdravnik. Potem bi tudi zdravniki dobili tisti ugled, ki jim gre, ako so vestni.

Za prvo silo je pa treba pouka, treba je znanja, da se bolezen ne poveča, da se ne onemogoči zdravljenje, ko dojde zdravnik.

Kdo pa naj skrbi za pouk?

Vsekako oni, ki razume; razume pa tisti, ki se je bavil s tem predmetom. Kdor je prepričan o potrebi takega pouka, se bo lotil sam quasi medicinske stroke. Zares Slovenci smo tudi v taki literaturi revni. Ven-

dar imamo nekaj praktičnih knjig. Jako dobre in poljudne razprave so v knjižicah: »Najhujši sovražniki« (dr. Murnik); dr. Valenta: »Pomoč v nezgodah«, »Somatologija« (Erjavec). Macher ima v svojem »Prirodoznanstvu« v opisu človeka tudi nekaj praktičnih navodil. Če eno knjigo dobro preštudiraš, ti bo že služila za kak referat; zlasti prva (»Najhujši sovražniki«) tvori nekak temelj za razna higienična navodila. Sicer pa to le mimogrede.

Naše ljudstvo ni zadosti naobraženo v vedi zdravstva in zdravoslovja. V ljudski, v vsakdanji in ponavljalni šoli se ta predmet ne vpoštevata, enako tudi povečini ne v učilnicah nadaljnega izobraževalnega dela.

II. Kaj pa druga trditev: Ali so življenske razmere pri našem ljudstvu tako lagodne ter dobro urejene, da ne potrebujejo kakega pouka v tem pogledu? In kake naj so te razmere in uredbe?

Higienično urejena stanovašišča, gosto nastavljeni zdravniki, bogato opremljene lekarne, strogi zdravstveni predpisi, šolski zdravniki v vsakem večjem kraju? Na prvi pogled vsak uvidi, kako daleč smo še od takih idealnih naprav. Koliko je krajev v naši domovini, ki nimajo od vsega naštetega prav nič! Gotovo da bi previsoko zleteli, če bi hoteli imeti v vsakem kraju zdravnika, lekarno itd. Naleteli bi na finančno in veliko drugih ovir. A baš zato je treba stvarnega pouka ljudstvu samemu. Brez daljnega dokazovanja par resničnih dogodkov.

Mlad fant se je pri tesanju hudo nevarno vsekaj v koleno. Pripeljejo ga iz gozda domu. Domače vsi preplašeni ne vedo pomoči. Dobre sosedje začno znašati razne »renije«: cvetlice, masti, olje i. dr. Ranjencu se ne izboljša nič. Do zdravnika je štiri ure hoda; preveč bi stalo, če bi ga poklicali; do postaje je zopet štiri ure, preveč bi ranjenec oslabil. »Mlad je, doma bo ozdravel.« Pride mož, star dragonec. Vsa nada je še na njem. On svetuje: »V rano mu nalijte čistega jesiha, to bo izčistilo in zacelilo.« Se zgodi. Fant grozno trpi. »Le še mu nalijte, bo že boljše.« Končno ga peljejo v bolnišnico, kjer se konstatira, da je prepozno in da je noga vsled napačnega zdravljenja za vedno pokvarjena. Fant je po več mesecih prišel s sključeno nogo nazaj. Prej junak, sedaj je le za lažja dela. Če bi nabirali takih slučajev, sem prepričan, da bi prišla presenetljiva slika na dan. Vsaj nekoliko pouka bi bilo potreba za take in enake nevarnosti; doseže naj se, da bodo ljudje bolnika nemudoma odpeljali v bolnišnico ali pa podelili vsaj prvo pomoč ter poskrbeli za razkuženje z razredčenim ly-solom itd. Kako nespametno se ljudje vedejo v slučaju nalezljivih bolezni! Ste že opazili človeka z jetiko? Kako se on obnaša napram zdravim, kako obratno zdravi

napram njemu! Tu ima bacil tako prosto polje, kakor jazbec, ki ponoči najde koruze polno njivo. Ni ovire, ni zadržka. Zato pa toliko slučajev, ki očitno kažejo, da se je bolezen nalezla. Ko pokopljemo jetičnega moža, pride čez leto na vrsto žena ali otrok. Ali pa če je starejši otrok jetičen, gredo mlajši dostikrat vsi za njim. Ali: Pozimi kmetiške ljudi kaj rada glava boli. Koliko kron izdajo za razne kapljice, a nič ne pomaga. Zakaj? Doma leže ob razbeljeni peči, zraven sebe pa štedilnik, kjer se celo noč producira ogljik. Koliko denarja razmečejo ljudje za zdravila, ki nič ne pomagajo!

Veliko se danes razmotriva, o vsem se razpravlja in debatira; a to-le vprašanje se tako malo vpoštevata. Kot smo uvodoma omenili, se je začelo tudi v tem oziru novo gibanje. Zares na veliko korist bo ljudstvu pouk v živinozdravstvu. Živina je našemu kmetu velik zaklad, a še večji mu je vendar njegova deca, družina, in največji — njegovo lastno zdravje. Zato treba pouka tudi v tem prevažnem poglavju. Zato končno še enkrat izražam željo: K lepo zamišljenemu načrtu o kmetijskonadaljevalni šoli še kako uro za zdraviloslovje, higieno in medicino. Pouka pa tudi ljudstvu v naših družinah.

Okrožja.

Šentpetersko okrožje v Ljubljani. Na Veliko soboto se je ustanovilo Šentpetersko okrožje v Ljubljani, ki obsega vse štiri odseke v šentpeterski fari, in sicer: telovadne odseke pri sv. Petru v Ljubljani, v Šmartnem ob Savi, v Mostah in v Hrušici. S tem je storila orlovska organizacija v šentpeterski fari korak naprej, ko je tesneje združila fante iz mesta in okolice, ki bodo zastavili skupne moči za prosopeh orlovske misli v Ljubljani in bližnji okolici. Veliko dela čaka to okrožje. Pri nastopu pri procesiji Vstajenja na Vel. soboto je tudi že pokazal, da se bodo s pridnim tehničnim in vztrajnim organizatoričnim delom dosegli še lepi vspehi; treba je le skupnega dela, nevstrašnosti in medsebojnega prijateljstva. Za predsednika okrožja je bil izvoljen preč. gospod župnik šentpeterski, br. Janko Petrič, za podpredsednika br. Lud. Tomažič, za tajnika br. Josip Pirc, za tajnikovega namestnika br. Bolta Ivan, za blagajnika br. iz Most, za blagajnikovega namestnika br. Potokar Jakob. Za načelnika je bil izvoljen br. Kržan Pavel, za podnačelnika br. Bokal Anton. — Okrožje priredi skupno z devicomarijapolskim dne 19. maja velik mladeniški tabor v Šmartnem ob Savi. O natančnem vsporedu sporočimo prihodnjič.

Vrhnika. Dne 31. marca t. l. so se zbrali Orli k III. letnem rednem občnem zboru vrhniškega okrožja Orlov. Predsednik Leopold Turšič odpravi zborovanje ter pozdravi navzoče, posebno brate iz Borovnice in Horjula, ki so se udeležili v lepem številu. Nato naslika delovanje okrožja v prošlem letu. Okrožje se je znatno okrepilo, naraslo z rednimi in podpornimi člani, in za dva odseka pomnožilo: Ligojno, Staro Vrhniko. Okrožje šteje: 137 rednih in 122 podpornih članov. Skupaj 261 članov. Krojev ima 92, »Mladosti« 87, napravilo več izletov in štiri poučne tečaje, ki so vsi, posebno oni v Ligojni, z javno skupno vajo lepo uspeli. Dalje naštevajo še večje in manjše dogodke v prošlem letu. Za tem sledi poročilo tajnika, blagajnika in načelnika. Načelnik br. Jerina omenja, da Orli pridno zahajajo k telovadbi, sestankom; želi, da se tudi v bodoče drže

te poti. Priporoča nujno vsem odsekom, naj se pridno vadijo za letošnje prireditev na Vrhniki. — Sklicatelj priporoča, da naj se za v bodoče leto izvoli novi predsednik, ker on da ne more radi ogromnega dela prevzeti predsedniškega mesta. Nato se izvoli: predsednik br. J. Hren iz Verda, podpredsednik br. J. Nastran iz Borovnice, načelnik br. S. Jerina iz Vrhnike. Odbornikom pa: Andrej Starman, Borovnica, Jan. Strnad, Stara Vrhnika, Fr. Mele, Ligojna, Mišič Alojz, Breg. Ob koncu sklicatelj priporoča navdušenost, zavednost, prijateljstvo. Priporoča javno zvezino prireditev na Vrhniki in evharistični kongres na Dunaju. Br. Jerina se predsedniku v jednatih besedah zahvali za trud in delo pri Orlu in na poziv le tega mu v zahvalo zakličejo trikratni živio! Nakar se je občni zbor zaključil.

Okrožje Trnovo—Košana. Imeli smo dne 14. apr. zopet sejo okrožja, katere so se polnoštevilno udeležili vsi člani odbora. Sklenilo se je, da v okrožno blagajno prispeva vsak odsek mesečno 1 K, za poravnavo stroškov kake večje prireditve pa se zmeni sproti. Na predlog br. Kapša iz Postojne se je določil za organizatoričnega revizorja br. Gogala iz Trnovega, ki naj bi odseke revidiral do konca maja. Sklenilo se je dalje tudi, da se kot nekakšna priprava za skupno prireditev na Vrhniki vrši okrožna prireditev v St. Petru; glede časa in podrobnega programa naj se posvetuje okrožni vaditeljski zbor, ki predloži svoje nasvete prihodnji odborovi seji dne 12. maja. Na zdar!

Vipava. VIII. seja našega okrožja se je tako-le vršila: Sejo odpravi br. Silvester in naznani sledeči spored: 1. Prečitanje zapisnika. 2. Kaj z majniško nedeljo? 3. Predložitev revizijskih zapisnikov. 4. Javne prireditve 1912. 5. Slučajnosti. Ad 1. Br. tajnik konstatira, da so sledeči odseki zastopani: Vipava, Šturje, St. Vid, Šmarje, Budanje, Branica, Gabrje. Ad 2. Obširno poročila br. tajnik. Program, ki ga razpošlje Kmečka zveza, je nekako tako-le: Ob 9. uri sveta maša z govorom P. Bonaventure. Ob 10. uri politično zborovanje. Nastopijo: Dr. Krek, dr. Žitnik, dr. Pegan. Popoldan nepolitično zborovanje. Ob pol dveh litanije, ob tri četrt na tri govor: Pomen in namen organizacije; dr. Krek. Ob pol štirih občni zbor okrožja Orlov. To je splošni program. Orli pa bomo imeli ob pol osmih zjutraj tiho sveto mašo z obhajilom kot lansko leto. Br. Silvester predlaga, da se zadeve manjšega obsega izroči vipavskemu Orlu, da jih reši. Natančen spored in navodilo za Orle se v posebni okrožnici razpošlje. Stroške vse slavnosti nosi polovico Kmečka zveza, polovico zveza nepolitičnih društev. Odseki pa imajo že sedaj stopiti v akcijo, da bode velika udeležba od vseh ljudi. Odseki se imajo vaditi v redovnih vajah in korakanju. Ad 3. Br. Silvester predloži revizijske zapisnike in sicer: Od Orla iz Šturja in Budanja. Isti tudi pojasni, da je revidiral odsek v Gabrijah, zapisnik o tej reviziji predloži pri prihodnji seji. Vendar že danes sporočim, da sem z odsekom v Gabrijah zadovoljen. Zapisniki se po manjših debatah sprejmo. Nameraval sem zadnjo nedeljo revidirati odsek v St. Vidu in Branici, a so bile neke ovire. Ad 4. Zastopnik iz Šturja naznani, da namerava odsek prirediti javno telovadbo. Br. iz Šmarje sporoči, da želi, da bi letos bila okrožna prireditev pri njih. Br. Silvester predlaga in priporoča, da napravijo odseki posamič male nastope, okrožni izlet se pa odnese na koncu poletja, ko bomo imeli že sposobno lastno godbo. Sprejeto. Ad 5. Br. Terčelj iz Branice predlaga, da se vrši ena trobentaška vaja pred slavnostjo v Logu, kar se sprejme in določi zadnja nedelja v aprilu v ta namen v Logu. — Br. Pehlan iz Šturja naznani, da se v bližini Ajdovščine v Lokavcu snuje izobraževalno društvo in odsek Orel, kar se z veseljem vzame na znanje. — Br. Nabrgoj iz St. Vida prosi, da bi kak vaditelj prišel pokazati kake vaje na orodju. — Isto želi tudi braniški zastopnik.

Briko okrožje. Mi Briči se zares premalokrat oglašamo v »Mladosti«. V bodoče naj bo boljše! Zime nismo ravno prespali, prav velikega dela pa tudi ni

bilo. Sedaj je prišla pomlad. V našo mladeniško organizacijo naj tudi zasije! Dne 28. t. m. priredi naše okrožje izlet na Vrhovlje. Na planino poletimo, da vidimo naša krasna brda v pomladnem cvetu. Ob pogledu na s cvetjem posuta brda se bodo srca ogrevala k ljubezni do domače grude, do naših domov, v katera naj zaman butajo sovražne sile. Izleta naj se udeleži vsak Orel našega okrožja! Vabimo tudi naša katoliška društva v Brdih.

Odseki.

Ljubljana. Odsek ljubljanskega Orla je imel dne 2. aprila t. l. svoj občni zbor. Iz poročila odbora povzamemo sledeče: Odsek se je v pretečenem letu udeležil blagoslovljenja društvenega doma na Viču, v D. M. v Polju in v Sostrem. Vršil se je en pešizlet in sicer čez Golovec v Dobrunje. Procesije sv. Rešnjega Telesa se je odsek polnoštevilno udeležil pri sv. Petru. Zastopan je bil ljubljanski Orel tudi pri prireditvi v Petrovčah na Štajerskem in v Olomucu. Članovsko telovadbo je vodil brat Paulin Leopold, telovadbo starejših pa brat Dostal. Po odobritvi odborovega poročila se je izvolil sledeči odbor: Predsednik br. Marko Natlačen, podpredsednik br. dr. Ferdinand Tomažič, načelnik brat Vojteh Jeločnik, podnačelnik brat Leopold Paulin, blagajnik brat Janko Kočevar, tajnik br. dr. Fr. Logar, odbornik br. Virant.

Sodražica. Vesel pojav imamo zaznamovati zadnji čas v kroniki našega »Orla«. Zdelo se je zlasti liberalcem, da spimo spanje, iz katerega se več ne prebudimo, pa to vsled tega, ker zaradi nedostatka dvoran pozimi nismo mogli imeti skupnih vaj. Vendar smo se tudi v tem času zbirali v čitalnici našega Izboraževalnega društva ter ukrepali, kako na pomlad zopet vzletimo. Veselje nasprotnikov, da za vselej prejenja naš odsek, je bilo torej kratko. Na dan Vstajenja Gospodovega so nas zopet videli ter se med seboj spogledovali in povpraševali, odkod se jih je toliko vzelo. Saj nas je precej nad dvajset korakalo za društveno zastavo ter manifestiralo na čast Najsvetejšemu. Zlasti nas veselilo, da so se nam pridružili mladeniči iz vasi, od katerih doslej nismo imeli še nobenega člana. Le pogumno naprej! Beseda »čuk« nas ne vznemirja in ne plaši. Pridobivati si hočemo še novih sobojevnikov za našo sveto stvar. Odslej bomo vsako nedeljo in praznik telovadili, ali se vadili v petju, ali se zbirali pri predavanjih. Le pridno se udeležujmo in dobro porabimo čas, ne bo nam žal! Naši bratje, ki so v jeseni oblekli vojaško suknjo, so jako hvaležni Orlu, da so se pod njegovim okriljem toliko izurili, da jim vojaške vaje niso v težavo, ampak v zabavo. Zato je v tem oziru telovadni odsek koristen. Seveda je prvi in poglobitveni namen naše združitve, si utrditi značaje, ublažiti srce ter se usposobiti za ideje, ki imajo svoj izvor v — križu!

Sv. Gregor. Srečno smo preživeli letošnjo zimo in sedaj smo zopet v zeleni pomladi, ker nudi nam zopet veliko dela in truda na našem društvenem polju. V zimskem času nismo veliko izvajali telovadnih vaj, ker nimamo še ugodnega prostora, smo pa toliko bolj razmotrivali organizatorično delo. Fantovskih večerov nimamo radi razdaljenosti, imamo pa sestanke vsako nedeljo po poldanski službi božji, čitali in razlagali smo »Knjigo o lepem vedenju«, »Mladeniško organizacijo«, »Mladost« ter »Zlate knjige«, vsako četrto nedeljo v mesecu nam razlaga g. župnik nauke iz »Zlate knjige« in k njim primerno predava. Nekaj fantov-Orlov se vežba tudi v petju pod vodstvom domačega gospoda organista, kjer že nastopajo v cerkvi, pri procesiji in drugod ter izvajajo tudi narodne pesmi. dne 8. grudnia in 12. sušca, na dan farnega patrona ter celodnevnega čiščenja Presv. Rešnjega Telesa, smo pristopili k skupnemu sv. obhajilu v kroju. Velikonočne procesije smo se udeležili polnoštevilno. Sedaj smo pa zopet pričeli s telovadbo, ker prav z veseljem izvajajo naši bratje telovadci nove proste vaje. Na zadnjem občnem

zboru smo izvolili sledeče: Al. Levstik, predsednik; Josip Adamič, podpredsednik; K. Cvar, tajnik; Iv. Pirnat, tajnika namestnik; Iv. Dolšak, načelnik; Ant. Oblak, podnačelnik; Jos. Žužek, Fr. Levstik, vadiatelj; Jak. Petrič, Fr. Ponikvar, odbornika.

Rihenberk—Brje. Malokdaj se oglasimo v »Mladosti«. Čeravno nam je izprva slaba predla, ker nismo imeli telovadnih prostorov in nobenega vadiatelja, smo kljub temu vsemu vztrajali ter srečno prijadrali do boljših časov. Kdor pridno prebira »Mladost« in njene krasne in vspodbudne članke in dopise, se mora razveseliti. In tudi mi, videvši kako Orli drugod neustrašeno napredujejo in delujejo, smo šli s podvojeno silo na delo. Ne moremo se ponášati z bogve kako velikimi uspehi, a popolnoma brez nič tudi nismo. Zatorej vam na kratko opišem naše delovanje. Naš odsek je bil ustanovljen dne 2. oktobra 1910. leta. Kakor sem že zgoraj omenil, je odsek od začetka imel velike težkoče, zaradi telovadnih prostorov in prvi na načelnik nas je zapustil in odšel v mesto. Liberalci so se tega grozno veselili in so odseku pogin proročali. Ampak njih pobojne želje se niso izpolnile. Kajti lani poleti se je po prizadevanju g. župnika in gospoda kaplana, sedaj kateheta v Tolminu, vzel v najem za štiri leta velik prostor na Korpu, kjer sedaj telovadimo. Dočim smo prej telovadili na vrtu in na cesti, imamo sedaj prostorno dvorano z dvoriščem. Avgusta meseca lani smo dobili tudi kroje in priredili izlet v Dornberg, drugič smo se v kroju udeležili javnega nastopa goriških Orlov v Prvačini, tretjič pa ob slovesu g. kaplana Ivana Brezavščka, našega vadiatelja. On je pri nas zbudil Orla in premnogo zanj žrtvoval, kar mu pa ne bomo nikdar pozabili in mu bomo iz srca hvaležni. Istočasno smo bili tudi navzoči pri prihodu sedanjega gosp. kaplana, Mihaela Toros. Telovadimo vedno dvakrat na teden, večkrat tudi ob nedeljah. Telovadci prihajajo k vajah še precej redno, kar je pohvalno omeniti, ker naša fara je jako obširna in raztrešena, tako da imajo naši fantje iz Brji do telovadnice nad eno uro hoda; pa se niso ustrašili, marveč so celo zimo redno k vajah prišli. Čast takim Orlom! Vadimo se v redovnih, prostih vajah in moreški. Telovadcev nas je v odseku okoli 30, krojev imamo 21 in nekaj podpornih članov. »Mladosti« imamo okrog 10, veliko premalo. Pozimi smo imeli tudi razlaganje »Zlate knjige«. Pred kratkim smo dobili nov drog, sablje nam je pa kupil gospod kaplan sam. Torej, kakor vidite, nismo popolnoma zadnji. Da nam gre dobro, se imamo zahvaliti našemu načelniku. Napredujemo sicer počasi, a vztrajno in gotovo, tako hočemo tudi za naprej. Na zdar!

Polica. Kako je kaj z novoustanovljenim policijskim Orlom? Prav dobro! Nismo si mislili izprvega, ko se je odsek ustanovil, da bo tako deloval. Naš odsek je bil ustanovljen 18. avgusta 1911. Drugi občni zbor se je vršil 1. januarja 1912. Odbor je sledeči: predsednik g. župnik Jožef Švigelj, podpredsednik Jakob Mohar, tajnik Franc Šrubelj, blagajnik Ivan Vidic, načelnik Franc Vidic, podnačelnik Anton Kadunc, Jančar Janez, Anton Zupančič, odbornika. Telovadcev nas je 17, uniform 22. Izleta smo naredili dva, in sicer v Sostro in na Prežganje. Kupili smo si novo bradljo, na kateri se pridno vadimo. In zdaj hodi eden izmed Orlov iz Šmarja učiti nas na orodju, nove proste vaje in redovne vaje. Zdaj smo tako sklenili, da bo hodil vsake štirinajst dni poučevati. Dne 14. januarja smo pristopili drugič skupno k Sv. Obhajilu v kroju. Zdaj pa en žalosten dogodek, ki nas je zadel pretečeno leto. Nismo si mislili, da bo naš odsek tako kmalu obiskala bela žena. Pa je zamahnila in kot žrtev je padel br. Fr. Skubic. Komaj štirinajst dni je bil bolan. Napadla ga je huda bolezen, umrl je 23. novembra 18 let star. Bil je vzornega obnašanja. Bratje Orli so mu priredili tako lep pogreb, kot ga še ni bilo v policijski fari. 13 Orlov je prišlo na njegov dom, ko je bil pogreb. Ovenčano krsto je nosilo 8 Orlov, naprej so nesli trije venec z napisom: »Orel svojemu bratu zadnji pozdrav!«

Razširjajte naše časopisje!

Delajte za

„Domoljuba,“ „Slovenca,“ „Bogoljuba“!

Agitirajte med fanti
za našo

„Mladost“!

Ustanovljeno 1867. Manufakturna trgovina Ustanovljeno 1867.

Franc Regorschek-ov naslednik

AVGUST JAGODIČ

Ljubljana, Stritarjeva ulica štev. 3.

Zalagatelj za orlovske telovadne srajce in predpisane žnore za kroje. Obenem priporoča trdka častiti duhovščini veliko zalogo sukna in pristnega platna za cerkvene oprave.

Odgovorni urednik: **Franc Terseglav**, Ljubljana.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij lista »Mladost«.

Tisk »Katoliške tiskarne« v Ljubljani